



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.012.04.2019

Pan Robert Słowikowski
Komendant Powiatowy
Państwowej Straży Pożarnej w Żarach
ul. Serbska 58
68-200 Żary

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/111 - Urządzanie i utrzymanie pasów przeciwpożarowych przy liniach kolejowych w województwie lubuskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Żarach, ul. Serbska 58, 68-200 Żary (dalej: <i>PSP</i> lub <i>Komenda</i>).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Robert Słowikowski, Komendant Powiatowy (dalej: <i>Komendant</i>) od 1 lutego 2015 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Prawidłowość wykonywania czynności kontrolno-rozpoznawczych dotyczących pasów przeciwpożarowych ¹ . 2. Prawidłowość nadzoru nad wykonywaniem obowiązków związanych z urządzeniem i utrzymaniem pasów przeciwpożarowych.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017÷2019 (do zakończenia kontroli) oraz lata wcześniejsze w zakresie zdarzeń i danych niezbędnych do dokonania oceny.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze.
Kontroler	Dariusz Obierzyński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/110/2019 z 11 września 2019 r.

(akta kontroli str. 1-3)

¹ Pasy przeciwpożarowe to system drzewostanów różnej szerokości poddanych specjalnym zabiegom gospodarczym i porządkowym lub powierzchni wylesionych i oczyszczonych do warstwy mineralnej. Stosowane w sąsiedztwie linii kolejowej, na której prowadzony jest ruch kolejowy, powinny być urządzone i utrzymywane, jako jedna równoległa do linii kolejowej bruzda o szerokości, co najmniej 4 m usytuowana w odległości od 2 m do 5 m od dolnej krawędzi nasypu lub górnej krawędzi przekopu linii kolejowej, a w razie występowania rowów bocznych - od zewnętrznej krawędzi tych rowów.

² Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm., dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Komenda rzetelnie realizowała obowiązki określone przepisami ochrony przeciwpożarowej. Zapewniono niezbędne przygotowanie kadrowo-organizacyjne. Czynnościami kontrolno-rozpoznawczymi, w ramach kontroli nadleśnictw, objęto część czynnych linii kolejowych przebiegających przez obszar powiatu. Na ogół prawidłowo realizowano czynności kontrolno-rozpoznawcze prowadzone w nadleśnictwach w zakresie m.in. pasów przeciwpożarowych wzdłuż linii kolejowych.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły, m.in.: nieuwzględnienia w harmonogramach (planach) czynności kontrolno-rozpoznawczych zarządcy linii kolejowych odpowiedzialnego za urządzenie i utrzymanie pasów przeciwpożarowych przy liniach oraz braku wymaganej staranności w zakresie sporządzanych protokołów z czynności kontrolno-rozpoznawczych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Prawidłowość wykonywania czynności kontrolno-rozpoznawczych dotyczących pasów przeciwpożarowych

Opis stanu faktycznego

1.1. Zgodnie z regulaminem organizacyjnym (§ 11.1.) do zadań wydziału Operacyjno, Kontrolno-Rozpoznawczego należy w szczególności:

a) w zakresie spraw operacyjnych m.in.: analizowanie stanu zabezpieczenia operacyjnego na obszarze powiatu oraz przygotowanie komendy powiatowej do organizacji działań ratowniczych, w tym w czasie nadzwyczajnych zagrożeń, katastrof lub klęsk żywiołowych, a także nadzór nad prawidłowością prowadzenia akcji ratowniczych;

b) w zakresie szkolenia: planowanie i organizowanie szkoleń na potrzeby komendy powiatowej i KSRG na obszarze powiatu; organizowanie, prowadzenie szkolenia oraz doskonalenia specjalistycznego (w tym także medycznego) członków ochotniczych straży pożarnych w zakresie ratownictwa;

c) w zakresie kontrolno-rozpoznawczym: rozpoznawanie zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń poprzez przeprowadzanie czynności kontrolno-rozpoznawczych; inicjowanie i koordynowanie działań zmierzających do poprawy stanu ochrony przeciwpożarowej na terenie powiatu; sporządzanie analiz zagrożenia pożarowego na terenie powiatu; opracowywanie i aktualizacja katalogu i mapy zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń; opracowywanie projektów decyzji i postanowień w zakresie poprawy stanu zabezpieczenia ppoż. oraz likwidacji innych miejscowych zagrożeń; opracowywanie opinii dotyczących bezpieczeństwa pożarowego budynków, innych obiektów budowlanych i terenów oraz imprez masowych; organizowanie i prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie upowszechniania i przestrzegania przepisów przeciwpożarowych; przeprowadzanie analiz i ocen stanu bezpieczeństwa w zakresie ochrony przeciwpożarowej w odniesieniu do poszczególnych rodzajów budynków, innych obiektów budowlanych oraz terenów; opracowywanie zestawień obejmujących wyniki kontroli przestrzegania przepisów przeciwpożarowych oraz kontroli działań zapobiegających poważnym awariom przemysłowym.

Ww. wydział nadzoruje zastępca komendanta.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

Zadania dotyczące m.in. analizowania stanu zabezpieczenia operacyjnego, sporządzania analiz zagrożenia, opracowania projektów decyzji, inicjowania i koordynowania działań zmierzających do poprawy stanu ochrony przeciwpożarowej przypisane zostały do zakresu czynności, uprawnień i odpowiedzialności naczelnika wydziału oraz starszego inspektora sztabowego.

(akta kontroli str. 4-25, 26-35, 36)

1.2. Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia w sprawie czynności kontrolno-rozpoznawczych, Komendant sporządził i zatwierdził roczne harmonogramy czynności kontrolno-rozpoznawczych na 2017 r., 2018 r. i 2019 r.

Harmonogramy na lata objęte kontrolą nie obejmowały kontroli zarządców w zakresie urzędowania i utrzymania pasów przeciwpożarowych przy liniach kolejowych.

PSP nie posiadała danych odnośnie powierzchni lasów⁵, długości linii kolejowych oraz długości założonych pasów przeciwpożarowych przy tych liniach.

(akta kontroli str. 70-102, 169-170, 743-748)

1.3. PSP corocznie planowała kontrole nadleśnictw wchodzących w skład Powiatu Żarskiego, m.in. w zakresie przestrzegania przepisów przeciwpożarowych, rozpoznawania możliwości i warunków prowadzenia działań ratowniczych czy realizacji obowiązku określonego w decyzji administracyjnej. Podczas prowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych kontrolą w czterech przypadkach objęto pasy przeciwpożarowe przy liniach kolejowych. Spośród siedmiu nadleśnictw oraz lasów komunalnych na terenie Gminy Brody czynne linie kolejowe znajdują się na terenie pięciu nadleśnictw i Gminy Brody.

W latach 2017-2019 PSP nie planowała i nie przeprowadzała czynności kontrolno-rozpoznawczych u zarządcy (PKP PLK S.A.⁶) w zakresie wykonywania i utrzymywania pasów przeciwpożarowych przy liniach kolejowych.

Z analizy zagrożeń na obszarze Powiatu Żarskiego z lat 2017-2019 wynika m.in., że taborem kolejowym przewożone są najczęściej ładunki materiałów niebezpiecznych, jak: metanol, formalina, kwas siarkowy, dwutlenek siarki, tlenek etylenu, dwutlenek węgla, etylina, olej napędowy czy propan-butan, a największe natężenie przewozów jest na szlaku Żary-Tuplice-Forst. Ponadto przez powiat przebiegają szlaki kolejowe, po których odbywa się transport pasażerów, materiałów toksycznych i niebezpiecznych, a mianowicie:

- Żagań - Żary - Sieniawa Żarska - Tuplice - Forst – linia nr 14;
- Żary - Bieniów - Zielona Góra – linia nr 370;
- Żagań - Bieniów - Jasień – Lubsko – linia nr 275;
- Tuplice - Żarki Wlk. – linia nr 365;
- oraz występują dwa węzły kolejowe: PKP Żary i PKP Tuplic.

Z analizy zagrożeń na lata 2017-2019 wynika, że na terenie powiatu występują obszary leśne zaliczane do najwyższej kategorii zagrożenia pożarowego (kat. I), a prawdopodobieństwo powstania dużych zagrożeń o charakterze chemicznym jest realne i można się ich spodziewać na terenach występowania baz paliw płynnych, dużych zakładów, szlaków kolejowych, po których przewożone są materiały niebezpieczne.

W latach objętych kontrolą Komenda zaplanowała odpowiednio 40, 40 i 29⁷ czynności kontrolno-rozpoznawczych, a faktycznie zrealizowała w tym czasie 73, 77 i 72 kontrole.

(akta kontroli str. 103-122, 123-139, 140-156, 169-170, 175-249, 250-287, 364-401, 743-748)

⁵ Według stanu na koniec 2017 r. i 2018 r.

⁶ PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.

⁷ Według stanu na 13 listopada 2019 r.

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli NIK z nadleśnictw wynika m.in.:

- a) Gmina Brody: na terenie gminy znajdują się czynna linia kolejowa relacji Żary-Zasieki o długości około 1,8 km. Wzdłuż linii kolejowej wydzielono 2 metrowe pasy przeciwpożarowe, na długości całego odcinka. Mineralizacja wykonana jest na całej długości i szerokości pasów;
- b) Nadleśnictwo Lipinki: na terenie Powiatu Żarskiego znajdują się czynne linie kolejowe o długości 44,5 km⁸, wzdłuż których wydzielono pasy przeciwpożarowe. W chwili obecnej wszystkie pasy zostały poszerzone do szerokości 15 m, w ramach, których na chwilę obecną trwa mineralizacja pasów o szerokości 4 m i wynosi ok. 40%;
- c) Nadleśnictwo Krzystkowice: na terenie Nadleśnictwa występują 2 czynne linie kolejowe. Linia relacji Zielona Góra-Żary o długości 5 km jest to linia czynna, na której prowadzony jest intensywny ruch kolejowy. Linia posiada wydzielony 15 m pas, który jest zmineralizowany na szerokości 4 metrów. Linia relacji Żagań-Bieniów o długości 1 km. Linia posiada wydzielony w bieżącym roku 15 m pas, na którym obecnie trwa mineralizacja;
- d) Nadleśnictwo Lubsko: na terenie Nadleśnictwa występują dwie czynne linie kolejowe. Linia kolejowa relacji: Zielona Góra-Żary o długości 3 km, linia posiada wydzielony pas o szerokości 15 metrów oraz zmineralizowaną bruzdę. Linia kolejowa relacji: Żary-Zasieki o długości 12 km, linia posiada wydzielony pas o szerokości 15 metrów oraz zmineralizowaną bruzdę;
- e) Nadleśnictwo Wymiarki: w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa, w granicach powiatu znajduje się czynna linia kolejowa nr 380 Jankowa Żagańska-Sanice. Wyremontowany odcinek (Jankowa Żagańska-Przewóz) przebiega od km. 17+600 do km 23+450 i ma długość 5,85 km plus wojskowa bocznicą kolejową nr 713 Potok odgałęzająca się od linii 380 o długości 5,1 km. Odcinek 5,85 km posiada wydzielony pas przeciwpożarowy o szerokości 15 m. Mineralizacja pasów wykonana została w marcu 2019 r. w następujących długościach: strona prawa w kilometrażu 18,5 do 22,5, tj. 4 km, strona lewa w kilometrażu 17,6 do 18,05 i od 18,50 do 23,35, tj. 5,3 km;
- f) Nadleśnictwo Żagań: w części obszaru będącego w zasięgu administracyjnym Powiatu Żarskiego znajduje się czynna linia kolejowa nr 380 relacji Jankowa Żagańska-Przewóz o długości 2,8 km. Linia posiada wydzielony pas o szerokości 15 m, którego mineralizacja została wykonana wiosną 2019 r.

(akta kontroli str. 590-615)

1.4. Z zaplanowanych na I kw. 2017 r. kontroli nadleśnictw i Gminy Brody (lasy komunalne) wszystkie, poza jednym (Nadleśnictwo Wymiarki⁹), przeprowadzone zostały w marcu 2017 r. W 2018 r. zaplanowano i przeprowadzono kontrole w I kw. 2018 r. (w marcu). Natomiast w 2019 r., mimo zaplanowania kontroli nadleśnictw i Gminy Brody (lasy komunalne) w II kwartale, czynności kontrolno-rozpoznawcze przeprowadzone zostały w I kwartale br.

Wszystkie kontrole prowadzone były przez osoby upoważnione przez Komendanta i posiadające niezbędne kwalifikacje do ich wykonania.

(akta kontroli str. 78-83, 85-89, 94-101, 616, 618-633, 743-748)

Naczelnik Wydziału Operacyjno, Kontrolno-Rozpoznawczego wyjaśnił, że *zaplanowana na I kwartał 2017 r. (zgodnie z rocznym planem czynności kontrolno-rozpoznawczych) kontrola Nadleśnictwa Wymiarki została przeprowadzona z kilku*

⁸ Żagań-Żary-Zasieki o długości 25,8 km - długość zmineralizowana pasa: 7,5 km; Żary-Jankowa Żagańska o długości 3 km - długość zmineralizowana pasa: 1,6 km; Jankowa Żagańska-Potok o długości 1,6 km - długość zmineralizowana pasa: 1,6 km; Żagań-Zielona Góra o długości 10,7 km - długość zmineralizowana pasa: 4 km; Żagań-Jankowa Żagańska o długości 2,6 km - długość zmineralizowana pasa: 2,0 km; Żary-Zielona Góra o długości 0,6 km - długość zmineralizowana pasa: 0,6 km.

⁹ Protokół z ustaleń z czynności kontrolno-rozpoznawczych z 5 kwietnia 2017 r.

dniowym opóźnieniem tj. w dniu 5 kwietnia 2017 r., ponieważ przewidziany planowo (...) termin tj. 22 marca 2017 r. na prowadzenie tych czynności przez kontrolującego stał się nierealny z uwagi na fakt, iż w tym dniu (22 marca 2017 r.) została zaplanowana praca zespołu do opracowania analizy z działań ratowniczo-gaśniczych dot. pożaru składowiska tworzyw sztucznych w miejscowości Brożek (...). Praca zespołu miała charakter pracy zespołowej, a następnie indywidualnej. Sporządzenie analizy z tego pożaru z uwagi na jego charakter, specyfikę i ogólnopolski rozgłos pochłaniało dużo czasu i wymagało niezwyklej staranności. Były to prace trudne i realizowane wieloetapowo.

W kolejnych dniach mł. kpt. (...) wchodził m.in. w skład jury eliminacji powiatowych OTWP (...) oraz przygotowywał i przeprowadzał ćwiczenia na obiekcie przemysłowym w Żarach-Kunicach. Wobec zaistniałych okoliczności najbliższym, realnym terminem do przeprowadzenia tych czynności był 05 kwietnia 2017 r.

Wszystkie kontrole obszarów leśnych (7 Nadleśnictw i Lasów Komunalnych gm. Brody) zostały przeprowadzone w marcu 2019 r. pomimo zaplanowania ich na II kw. 2019 r. (w zamyśle miały być prowadzone w kwietniu 2019 r.), ponieważ:

- ✓ w związku z nowymi obowiązkami nałożonymi na PSP w zakresie dokonywania ocen operatów przeciwpożarowych dla podmiotów działających w strefie obrotu odpadami w pewnym sensie świadomie przyspieszyłem/przesunąłem termin kontroli obszarów leśnych (za zgodą Komendanta), by mieć nieco więcej czasu na realizację nowych, dotychczas niewykonywanych i trudnych zadań w zakresie składanych operatów, co do których KP PSP wydaje Postanowienia. Moje przewidywania się potwierdziły, gdyż pierwsza dokumentacja w tym zakresie wpłynęła do KP PSP w Żarach już 16.04.2019 r. Obecnie wydanych jest już 14 Postanowień, a operaty w dalszym ciągu są dosyłane i poddawane ocenie.
- ✓ aura pogodowa w marcu 2019 r. była już sprzyjająca na prowadzenie tych czynności.

(akta kontroli str. 669-674)

Analiza protokołów ustaleń z czynności kontrolno-rozpoznawczych wykazała:

- że w czterech przypadkach data sporządzenia wskazuje na ich sporządzenie po upływie roku od przeprowadzenia kontroli,
- nie we wszystkich przypadkach precyzowano szczegółowo badane odcinki stanu pasów przeciwpożarowych przy czynnych liniach kolejowych. W kontrolowanym okresie protokoły nie zawierały precyzyjnych informacji, jakie odcinki zostały zbadane i jakie konkretnie odcinki wymagały odnowienia.

(akta kontroli str. 414-418, 430-434, 439-442, 473-477, 485-490, 498-502, 543-547, 586-589)

1.5. Pismem z 14 marca 2018 r.¹⁰ KG PSP poleciła m.in. uwzględnienie w rocznych planach lub ich korektach czynności kontrolno-rozpoznawczych na 2018 r. lasów, ze szczególnym uwzględnieniem wykonywania pasów przeciwpożarowych wzdłuż szlaków kolejowych. Natomiast pismem z 14 października 2019 r.¹¹ KW PSP w Gorzowie Wlkp. poleciła Komendantom m.in. zaplanowanie na 2020 r. i przeprowadzenie przedsięwzięć mających na celu poprawę skuteczności prowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych na terenach leśnych, w szczególności wprowadzenie obowiązku ujmowania w harmonogramie rocznych czynności pasów przeciwpożarowych wzdłuż czynnych linii kolejowych.

(akta kontroli str. 92-93, 640-641)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

¹⁰ BZ-II-0754/6-1/18.

¹¹ WZ.0754.37.2019.

1) Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 1 i 5 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o *ochronie przeciwpożarowej*¹², właściciel terenu, zapewniając ochronę przeciwpożarową, jest obowiązany przestrzegać przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych oraz przygotować teren do prowadzenia akcji ratowniczej. Zgodnie z § 38 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w *sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów*¹³, lasy położone przy obiektach mogących stanowić zagrożenie pożarowe dla lasu oddziela się od tych obiektów pasami przeciwpożarowymi, utrzymywanymi w stanie zapewniającym ich użyteczność przez cały rok.

Komenda PSP w Żarach nie uwzględniła w harmonogramach (planach), o których mowa w § 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 października 2005 r. w *sprawie czynności kontrolno-rozpoznawczych przeprowadzonych przez Państwową Straż Pożarną*¹⁴, podmiotu odpowiedzialnego (zarządcy linii kolejowych) za urządzenie i utrzymanie pasów przeciwpożarowych przy liniach kolejowych. Następstwem powyższego był brak kontroli PKP PLK S.A. Plany roczne czynności kontrolno-rozpoznawczych na lata 2018-2019 nie obejmowały zadań w zakresie urządzania i utrzymywania pasów przeciwpożarowych przy liniach kolejowych, podczas gdy z analizy zagrożeń na obszarze Powiatu Żarskiego z tego okresu wynika m.in., że taborem kolejowym przewożone są najczęściej ładunki materiałów niebezpiecznych, toksycznych. Z analizy zagrożeń na lata 2017-2019 wynika, że na terenie powiatu występują obszary leśne zaliczane (wszystkie) do najwyższej kategorii zagrożenia pożarowego (kat. I), a prawdopodobieństwo powstania dużych zagrożeń o charakterze chemicznym jest realne i można ich spodziewać się na terenach występowania baz paliw płynnych dużych zakładów, szlakach kolejowych, po których przewożone są materiały niebezpieczne.

(akta kontroli str. 70-75, 79-89, 92-93, 94-101, 103-156, 640-641, 648-658, 659, 743-748)

Naczelnik Wydziału Operacyjno, Kontrolno-Rozpoznawczego¹⁵ wyjaśnił, że corocznie kontrola obejmowała Nadleśnictwa (siedem Nadleśnictw plus lasy komunalne Gminy Brody), gdzie podczas tych kontroli poddawano ocenie punkty czerpania wody i dojazdy pożarowe. Ponadto w czterech przypadkach przy okazji ww. kontroli poddano ocenie pasy przeciwpożarowe przebiegające wzdłuż linii PKP. W zakresie tym nie stwierdzono nieprawidłowości, w związku, z czym nie prowadzono kontroli z udziałem przedstawiciela PKP. W przypadku gdyby nieprawidłowości wystąpiły, w takich przypadkach kontrole byłyby prowadzone z udziałem PKP, jako kontrole odrębne, podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie i utrzymanie pasów przeciwpożarowych.

Brak ujęcia kontroli w harmonogramie nie wynikał bezpośrednio z wytycznych odnośnie kontroli PKP.

Ponadto z roku na rok dochodzą kontrole, które należy obowiązkowo włączać w harmonogramy np. składowiska odpadów, obiekty handlowe, obiekty zabytkowe, w tym kościoły, obiekty socjalne, które muszą być ujęte w harmonogramie, a tym samym zawężyła to możliwość planowania, gdyż na np. rok 2019 r. harmonogram taki powinien oscylować w granicach 25 obiektów, zgodnie z zaleceniem Komendanta Wojewódzkiego (pismo z 18 grudnia 2018 r.).

¹² Dz. U. z 2018 r. poz. 620, ze zm.

¹³ Dz. U. z 109, poz. 719, ze zm.

¹⁴ Dz. U. z 2005 r. Nr 225 poz. 1934.

¹⁵ Zadania m.in. dotyczące sporządzania programu działania oraz planu pracy komendy powiatowej, analiz, prognoz, ocen, informacji i sprawozdań przypisane zostały do zadań Naczelnika Wydziału Operacyjno, Kontrolno-Rozpoznawczego.

Zastępca Komendanta¹⁶ wyjaśnił, że sprawuje nadzór nad Wydziałem Operacyjno, Kontrolno-Rozpoznawczym KP PSP w Żarach. Zgodnie z poleceniem KG PSP przekazany pismem BZ-II-0754/6-1/18 z dnia 14 marca 2018 r. dotyczącym planów czynności kontrolno-rozpoznawczych na 2018 r. polecono uwzględnienie w planowanych kontrolach „lasów, ze szczególnym uwzględnieniem wykonywania pasów przeciwpożarowych wzdłuż szlaków kolejowych”. W planie kontroli na 2018 r. w I kwartale zaplanowano kontrole na terenie wszystkich 7 nadleśnictw znajdujących się na terenie powiatu żarskiego oraz w lasach komunalnych gminy Brody. W związku z powyższym plan nie wymagał korekty w tym zakresie. Skontrolowano wszystkie zaplanowane tereny lasów. Zgodnie z poleceniem KW PSP w Gorzowie Wlkp. przekazany pismem WZ.0754.63.2018.LF z dnia 18 grudnia 2018 r. dotyczącym planów czynności kontrolno-rozpoznawczych w 2019 r. polecono uwzględnienie w planach czynności kontrolno-rozpoznawczych na rok 2019 „obszarów leśnych podległych RDLP (dotyczy terenów leżących w granicach administracyjnych poszczególnych powiatów, które charakteryzują się występowaniem infrastruktury w postaci dojazdów pożarowych i/lub punktów czerpania wody i/lub pasów przeciwpożarowych)”. W planie kontroli na 2019 r. w I kwartale zaplanowano kontrole na terenie wszystkich 7 nadleśnictw znajdujących się na terenie powiatu żarskiego oraz w lasach komunalnych gminy Brody. Skontrolowano wszystkie zaplanowane tereny leśne. W ramach kontroli obszarów leśnych ocenie były poddawane również pasy ppoż. wzdłuż szlaków kolejowych. W latach 2017-2019 w czterech przypadkach poddano ocenie pasy przeciwpożarowe wzdłuż czynnych linii kolejowych i nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie ich wykonania i utrzymania.

Komendant wyjaśnił, że w rocznych planach czynności kontrolno-rozpoznawczych są uwzględniane i są kontrolowane tereny wszystkich 7 Nadleśnictw Lasów Państwowych i Lasy Komunalne Gminy Brody znajdujące się na terenie Powiatu Żarskiego. W ramach kontroli obszarów leśnych ocenie są poddawane również pasy ppoż. wzdłuż szlaków kolejowych. W latach 2017-2019 w czterech przypadkach poddano ocenie pasy przeciwpożarowe wzdłuż czynnych linii kolejowych i nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie ich wykonania i utrzymania. Wobec powyższego nie podejmowano działań w zakresie podmiotu odpowiedzialnego za ich wykonanie i utrzymanie tj. wobec PKP. Uwzględniając przy tym, że na terenie Powiatu Żarskiego w ostatnich latach na obszarach leśnych nie miał miejsca pożar w pobliżu linii kolejowej uznałem, że w przypadkach ujawnionych braków wykonania pasów przy liniach PKP kontrole takie będą miały miejsce względem podmiotu odpowiedzialnego za ich wykonanie.

Na terenie Powiatu Żarskiego w zasięgu działania poszczególnych nadleśnictw przebiegają czynne szlaki kolejowe, wzdłuż których, albo wydzielono pasy o nieprawidłowej szerokości, albo rozpoczęto ich mineralizację albo mineralizacja ta prowadzona jest tylko na pewnych odcinkach.

Z informacji uzyskanej od PKP Polskie Linie Kolejowe SA wynika m.in., że w latach 2017-2019 na liniach Powiatu Żarskiego prowadzony był ruch pociągów, w tym osobowych i pasażerskich. Średniodobowa ilość pociągów ogółem wyniosła w 2017 r. od 0,16 do 36,75; w 2018 r. od 0,05 do 38,16, a w 2019 r. (do końca września) od 0,60 do 34,98.

(akta kontroli str. 4-46, 590-615, 643-644, 648-658, 660-663, 664-668, 743-748)

¹⁶ Zgodnie z regulaminem organizacyjnym oraz zakresem czynności uprawnień i odpowiedzialności Zastępcy Komendanta Powiatowego PSP nadzoruje m.in. Wydział Operacyjno, Kontrolno-Rozpoznawczy i jest bezpośrednio przełożonym Naczelnika tego wydziału. Ponadto zadania m.in. dotyczące sporządzania programu działania oraz planu pracy komendy powiatowej, analiz, prognoz, ocen, informacji i sprawozdań przypisane zostały do zadań zastępcy Komendanta zgodnie z zakresem czynności.

2) Kontrola wykazała, że cztery protokoły ustaleń z czynności kontrolno-rozpoznawczych (z 24 zbadanych), zostały opatrzone błędną datą (ponad rok późniejszą niż była przeprowadzana kontrola).

Dotyczy to kontroli:

- a) protokół z kontroli w Nadleśnictwie Gubin w dniu 14 marca 2017 r. – opatrzony datą 30 marca 2018 r.;
- b) protokół z kontroli w Nadleśnictwie Brzózka w dniu 14 marca 2017 r. – opatrzony datą 29 marca 2018 r.;
- c) protokół z kontroli w Nadleśnictwie Krzystkówice w dniu 14 marca 2017 r. – opatrzony datą 23 marca 2018 r.;
- d) protokół z kontroli w Nadleśnictwie Lipinki w dniu 26 marca 2018 r. – opatrzony datą 25 marca 2019 r.

(akta kontroli str. 414-418, 473-477, 498-502, 543-547, 743-748)

Zastępca Komendanta¹⁷ wyjaśnił m.in., że stwierdzone uchybienia wynikały z nieuwagi osób sporządzających protokoły tj. pracowali na protokołach ustaleń z czynności kontrolno-rozpoznawczych (w formie elektronicznej) z roku poprzedniego. Protokoły z roku poprzedniego zostały udostępnione kontrolującemu w celu ułatwienia pracy. Niestety przy sporządzaniu protokołów nie ustrzegli się błędów i nie wpisali właściwej daty przeprowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych (pozostała bez zmian data z roku poprzedniego). Wpisali właściwą datę sporządzenia protokołu. Potwierdzeniem tego są protokoły kontroli z roku poprzedzającego stwierdzone przypadki błędnej daty przeprowadzanie kontroli. (...) Kontrolerami, którzy popełnili błędy byli funkcjonariusze służby operacyjnej z dowództwa JRG, posiadający wiedzę w zakresie przeciwpożarowego zabezpieczenia lasów, ale niezajmujący się, na co dzień czynnościami kontrolno-rozpoznawczymi i sporządzaniem z nich protokołów ustaleń.

(akta kontroli str. 4-35, 38-42, 660-663)

3) Kontrola wykazała, że w badanym okresie nie we wszystkich protokołach z kontroli zawarto w pełni precyzyjne opisy dotyczące badanych odcinków pasów przeciwpożarowych przy czynnych liniach kolejowych. Obowiązek podawania precyzyjnych opisów wynika z załącznika nr 5 *Metodyki prowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych, mających na celu rozpoznawanie zagrożeń pożarowych oraz realizację nadzoru nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych*. Metodyka została opracowana przez Komendę Główną Państwowej Straży Pożarnej w styczniu 2017 r.

W przypadku protokołów z kontroli:

- a) Gminy Brody: w protokole ustaleń z 20 marca 2019 r. z czynności kontrolno-rozpoznawczych na obszarze leśnym (lasy komunalne) administrowanym przez Gminę Brody w pkt 4 (pasy przeciwpożarowe) podano, że przy torach PKP, mineralizacja wykonana jest po prawej stronie w stronę Zasiiek, a po stronie lewej poczyniono zabiegi, w trakcie realizacji. Brak było informacji, na jakiej długości i jakiej linii kolejowej objęto kontrolą pasy wzdłuż linii kolejowej oraz jaki odcinek był w trakcie realizacji. W protokole brak było danych w tym zakresie.

Z pisma (z dnia 11 października 2019 r.) Wójta Gminy Brody wynika m.in., że na jej terenie znajduje się czynna linia kolejowa relacji Żary - Zasieki o długości ok. 1,8 km, a wzdłuż linii kolejowej wydzielono pasy przeciwpożarowe o szerokości 2 m, który to fakt pominięto w protokole kontroli PSP.

¹⁷ Zgodnie z regulaminem organizacyjnym oraz zakresem czynności uprawnień i odpowiedzialności Zastępcy Komendanta Powiatowego PSP nadzoruje m.in. Wydział Operacyjny, Kontrolno-Rozpoznawczy i jest bezpośrednio przełożonym Naczelnika tego wydziału. Ponadto zadania m.in. dotyczące sporządzania programu działania oraz planu pracy komendy powiatowej, analiz, prognoz, ocen, informacji i sprawozdań przypisane zostały do zadań zastępcy Komendanta zgodnie z zakresem czynności.

- b) Nadleśnictwa Krzystkowice: w protokole ustaleń z 20 marca 2017 r. z czynności kontrolno-rozpoznawczych na obszarze leśnym administrowanym przez Nadleśnictwo Krzystkowice w pkt 6 (pasy przeciwpożarowe) podano, że na długości 5 km występuje zmineralizowana bruzda bez poszycia runa leśnego. Brak było danych czy na całej długości objęto kontrolą linię kolejową.
- c) Nadleśnictwa Żagań: w protokole ustaleń z 20 marca 2018 r. oraz z 21 marca 2019 r. z czynności kontrolno-rozpoznawczych na obszarze leśnym administrowanym przez Nadleśnictwo Żagań w pkt 4 (pasy przeciwpożarowe) podano, że wzdłuż torów kolejowych prowadzących do Bazy Paliw, na długości ok. 300 m brak było uwag, podczas gdy na terenie Nadleśnictwa w zasięgu administracyjnym Powiatu Żarskiego znajdują się czynna linia kolejowa nr 380 relacji Jankowa Żagańska - Przewóz o długości ok. 2,8 km.

Zawarte w ww. protokołach opisy nie wskazują, jakie pasy przeciwpożarowe występują na weryfikowanych odcinkach linii kolejowych, jakie konkretnie odcinki badano (cały odcinek objęty obowiązkiem czy tylko część) oraz które z nich wymagają odnowienia. Rzetelne i szczegółowe dokumentowanie czynności kontrolno-rozpoznawczych w zakresie stanu pasów przeciwpożarowych przy nadzorowanych przez Komendę liniach kolejowych jest tym bardziej konieczne, że Komenda nie dysponowała precyzyjnymi danymi odnośnie aktualnego stanu pasów przeciwpożarowych na nadzorowanym terenie (nie wiadomo, na jakiej łącznej długości na poszczególnych liniach kolejowych takie pasy powinny być założone, nie wiadomo, na jakiej długości czynnych linii kolejowych takie pasy założono i jakiego rodzaju oraz na jakiej długości powinny zostać jeszcze wykonane pasy, o których mowa w rozporządzeniu.

(akta kontroli str. 430-434, 439-442, 485-490, 586-591, 599-604, 613-615, 691-713, 743-748)
Komendant wyjaśnił, że w *badanym okresie 2017-2019 nie we wszystkich sporządzonych protokołach ustaleń z czynności kontrolno-rozpoznawczych precyzowano szczegółowo badane odcinki stanu pasów przeciwpożarowych przy czynnych liniach kolejowych, a jedynie występują zapisy ogólne bez precyzyjnych informacji, gdyż w przypadku kontroli:*

- a) *Gminy Brody; w protokole z czynności k-r z dnia 20 marca 2019 r. dot. Lasów Komunalnych - na obszarze objętym kontrolą występuje jedyna linia kolejowa relacji Żary-Zasieki. W ocenie kontrolującego nie zachodziła potrzeba dodatkowego wykazania jej numeru, gdyż inna linia kolejowa na tym obszarze nie przebiega. Fakt niewykazania w protokole, na jakim odcinku dokonano oceny wykonania pasów ppoż. przy tej linii wynikał z braku możliwości przejeźdźności wzdłuż tej linii kolejowej (po wykonanym pasie) w obawie przed ryzykiem uszkodzenia pojazdu użytego podczas kontroli. Oceny w zakresie długości wykonanego zabezpieczenia - pasa ppoż. dokonano „naocznie”, gdyż nie było innej możliwości dokonania precyzyjnego pomiaru. Kontrolujący złożył mi wyjaśnienia, że oceny tej dokonał w terenie pomiędzy 385 a 386 punktem odniesienia na linii PKP. Jest to miejsce do którego można pojazdem dojechać najbliższej (dojazdem pożarowym Nr 1). Kontrolujący po wyjściu z pojazdu, dokonał oceny wykonania pasów ppoż. z pozycji „stojąc na torach” mając dogodniejszy i dokładniejszy ogląd stanu rzeczywistego. Występujące rzeczywiste warunki w terenie nie zapewniały bezpieczeństwa osób uczestniczących w tych czynnościach - odstąpiono od możliwości poruszania się pojazdem po wykonanych pasach ppoż. w celu dokonania bardzo dokładnego pomiaru w zakresie całkowitej długości i szerokości pasa na poszczególnych odcinkach jego wykonania. Sytuacja ma się podobnie z możliwością oceny wykonania pasa ppoż., który był „w trakcie realizacji”.*

- b) Nadleśnictwa Krzystkowice: czynności kontrolne przeprowadzone w dniu 20.03.2017 r. na terenie Nadleśnictwa Krzystkowice podlegały przede wszystkim na ocenie wybranych dojazdów pożarowych i punktów czerpania wody. Dodatkowym elementem czynności było ocenienie wzrokowe pasów przeciwpożarowych typu Bk występujących na terenie w/w Nadleśnictwa. Pierwsza ocena została dokonana przy przejeździe kolejowym na drodze krajowej Nr 27 (pomiędzy miejscowością Dąbrowiec - Nowogród Bobrzański). Drugim miejscem, z którego oceniono pasy przeciwpożarowe było skrzyżowanie przejazdu kolejowego z dojazdem pożarowym Nr 41 (pomiędzy oddziałami 119, 118, 126). Ocena dokonywana była wzrokowo, nie stosowano urządzeń pomiarowych. Nie podejmowano próby jazdy pojazdem po tych pasach w obawie przed możliwością uszkodzenia pojazdu. Orientacyjnie, ocena pasów miała miejsce na długości 5 km.
- c) Nadleśnictwa Żagań: w odniesieniu do prowadzonych czynności kontrolnych Nadleśnictwa Żagań w obrębie powiatu żarskiego w dniach 20.03.2018 r. i 21.03.2019 r. również ocenie wzrokowej podano ok. 300 m pasów przeciwpożarowych typu Bk wykonanych przy linii kolejowej prowadzącej na teren Bazy Paliw. Oceny dokonano z miejsca/otoczenia oddz. 85. Dalszej oceny pasów ppoż. przy torach na pozostałym odcinku linii kolejowej nie dokonywano z uwagi, iż kontrolowane dojazdy pożarowe na terenie Nadleśnictwa Żagań nie przecinały się ze szlakiem kolejowym relacji Jankowa Żagańska - Przewóz.

(akta kontroli str. 664-668)

4) Stwierdzono brak staranności w zakresie sporządzanych *Analiz Zagrożeń na Obszarze Powiatu Żarskiego* na lata 2017-2019. Kontrola wykazała, że w analizie zagrożeń na obszarze Powiatu Żarskiego z 2017 r. 2018 r. i 2019 r. wskazano w części dotyczącej szlaków kolejowych m.in. linie nieczynne np. Tuplice-Żarki Wlk. czy Jasień-Lubsko, a brak było linii, na których odbywa się ruch pasażerski i towarowy, np. linia nr 282 Miłkowice-Żary-Sieniawa, linia 275 Żagań-Bieniów, linia 380 Jankowa Żagańska-Przewóz czy linia 358 Zbąszynek-Czerwieńsk-Gubin. W Komendzie Powiatowej PSP brak było informacji i danych odnośnie m.in. powierzchni lasów, długości linii kolejowych, długości pasów przeciwpożarowych przy torach kolejowych, czy aktualności czynnych linii kolejowych. Z materiałów otrzymanych w trakcie kontroli NIK od Komendanta KP PSP w Żarach wynika, że według stanu na 13 listopada 2019 r. powierzchnia lasów ogółem wynosi 791,61 km², w tym 99,5% są to lasy państwowe¹⁸.

(akta kontroli str. 103-122, 123-139, 140-159, 169-170, 648-658, 743-748)

Komendant wyjaśnił, że w analizie zagrożeń na terenie Powiatu Żarskiego z 2017 r., 2018 r. i 2019 r. wskazano w części dotyczącej szlaków kolejowych m.in. linie nieczynne: Tuplice-Żarki Wlk. z powodu niedopatrzenia i pomyłki sporządzającego analizę. Natomiast linia Jasień-Lubsko pomimo, że jest wykazana jako nieczynna, to wykazana jest również jako istniejąca (informacja z internetu). PKP nie informowały tu. Komendy od kiedy linia jest już nieczynna, a sam fakt jej występowania w ocenie sporządzającego analizę rodził przesłankę i istotne przypuszczenia wskazujące na realną możliwość przywrócenia jej normalnego funkcjonowania. Poza tym ruch na tej linii do niedawna odbywał się, chociażby w zakresie dowozu paliw ciekłych do Bazy Paliw (...) w Lubsku. Informacja z PKP dot. zaprzestania w/w transportu do tu. Komendy nie wpłynęła. Ponadto z wiadomości uzyskanych w lokalnej prasie oraz z internetu na linii kolejowej Jasień-Lubsko organizowane są przez Fundację Kolejową STACJA LUBSKO przejazdy turystyczne drezyn. Stąd też wykazano ją, jako użytkowaną (sporadycznie).

¹⁸ Brak danych według stanu na 31 grudnia 2016 r., 2017 r. i 2018 r.

(...) Linii 358 Zbąszynek-Czerwieńsk-Gubin nie wykazywano w analizie z uwagi na niewielki udział (km) przebiegu tej linii na terenie chronionym przez KP PSP Żary. KP PSP posiada informacje nt. powierzchni poszczególnych nadleśnictw i lasów komunalnych gm. Brody - dokumentacja „Sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru” jest na stałym wyposażeniu SKKP PSP. Sporządzający analizę nawet przeliczył procentowy udział powierzchniowy terenu poszczególnych nadleśnictw w odniesieniu do zajmowanego terenu w powiecie żarskim (str. 15 analizy). Nie mając tych danych nie byłoby możliwym dokonanie takich przeliczeń. Pozostałe informacje typu: długość linii kolejowych, długości pasów przeciwpożarowych przy torach kolejowych nie mają istotnego/decydującego wpływu na analizę zabezpieczenia Powiatu Żarskiego, czy Powiatowy Katalog Zagrożeń. Jest wiele innych bardziej decydujących i wiodących czynników, od których zależy ocena i stopień zagrożenia powiatu. W ocenie sporządzającego tego rodzaju dokumentację informacje szczegółowe w tym zakresie nie są czynnikami decydującymi i najważniejszymi, biorąc pod uwagę przede wszystkim fakt, że w ostatnich latach na obszarach leśnych nie miały miejsca pożary w pobliżu linii kolejowych.

Wiedzę i dane o powierzchni lasów KP PSP w Żarach posiada, co wykazałem w pkt. 2. Natomiast brak danych w zakresie długości linii kolejowych, czy długości założonych lub nie pasów przeciwpożarowych na terenie powiatu wynika z braku przekazywania tych informacji z PKP oraz z podmiotów zajmujących się Planem Urządzania Lasów, czy samych Nadleśnictw. Komenda Powiatowa w Żarach posiada informacje z ogólnodostępnych źródeł; mapy topograficzne, Google Maps, Wikipedia. Dane są zdobywane z trudem np.: w zakresie ustalenia pikietażu linii kolejowych strażak jeździł wzdłuż torów kolejowych z urządzeniem GPS i oznaczał punkty na mapie elektronicznej.

(akta kontroli str. 679-687)

Z informacji ze zdarzenia (meldunku) wynika m.in., że w 2017 r. i 2019 r. wystąpiły trzy przypadki zagrożeń w pobliżu torów kolejowych. W dwóch przypadkach działania PSP dotyczyły usunięcia powalonego drzewa ze szlaku kolejowego (18 sierpnia 2017 r. i 29 października 2017 r.), a w jednym przypadku (4 czerwca 2019 r.) działania dotyczyły gaszenia pożaru trawy na nasypie kolejowym na powierzchni ok. 100 m² oraz hałdy drewna złożonego przy nasypie.

(akta kontroli str. 731-739)

OCENA CZĄSTKOWA

PSP była odpowiednio przygotowana organizacyjnie, kadrowo oraz finansowo do realizacji zadań związanych z nadzorem nad pasami przeciwpożarowymi położonymi na terenie powiatu. Stwierdzono jednak, że podczas realizacji zadań wystąpiły opisane powyżej nieprawidłowości.

OBSZAR

2. Prawdliwość nadzoru nad wykonywaniem obowiązków związanych z urządzeniem i utrzymaniem pasów przeciwpożarowych

Opis stanu faktycznego

2.1. W okresie kontrolowanym Komenda PSP nie prowadziła postępowań administracyjnych, o których mowa w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego*¹⁹ (dalej *kpa*) w zakresie pasów przeciwpożarowych przy liniach kolejowych.

(akta kontroli str. 678)

2.2. W kontrolowanym okresie do PSP nie wpływały pisemne skargi i wnioski, o których mowa w art. 231-240 i art. 243-247 *kpa* oraz § 8-12 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania

¹⁹ Dz. U. z 2018 r., poz. 2096 ze zm.

i rozpatrywania skarg i wniosków²⁰ w odniesieniu do urządzania, utrzymania i stanu pasów przeciwpożarowych.

(akta kontroli str. 617)

2.3. W kontrolowanym okresie, Komenda nie dokonywała opiniowania czy uzgodnień w zakresie pasów przeciwpożarowych wzdłuż linii kolejowych. Działania Komendy dotyczyły:

- a) uzgodnienia Planu Ochrony Przeciwpożarowej Nadleśnictwa Lipinki na okres obowiązującego Planu Urządzenia Lasu na lata 2020-2029 – wrzesień 2019 r.;
- b) zorganizowania eliminacji powiatowych Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej *Młódzież Zapobiega Pożarom* – marzec 2017 r.;
- c) określenia współpracy z Nadleśnictwami w związku z uzasadnionymi sytuacjami i koniecznością używania ognia otwartego na terenach leśnych, co ma przyczynić się do wykluczenia nieuzasadnionych wyjazdów jednostek ochrony przeciwpożarowej w wyniku zgłoszeń osób postronnych²¹ – kwiecień 2019 r.

(akta kontroli str. 634-639, 671-677, 678, 743-748)

2.4. *Zdaniem Komendanta w zakresie sprawowania pełnego nadzoru nad pasami przeciwpożarowymi przy liniach kolejowych zaliczyć można utrudnienia o charakterze wynikającym ze specyfiki i skali zagrożeń obszaru chronionego przez Komendę Powiatową PSP w Żarach. Powiat Żarski jest liderem w dynamice rozwoju gospodarczego w województwie lubuskim. Na terenie miasta Żary występuje strefa gospodarcza, w której ciągle powstają nowe zakłady przemysłowe i usługowe. W Powiecie Żarskim znajdują się dwa zakłady dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) oraz inne zakłady pracy o rozbudowanej infrastrukturze. Powoduje to konieczność przeprowadzania dużej liczby czynności kontrolno-rozpoznawczych, planowanych i odbiorowych, często o bardzo skomplikowanym charakterze i stopniu trudności, wielokrotnie połączonych również z ćwiczeniami taktyczno-bojowymi wymagającymi planowania i przygotowania operacyjnego. Ponadto Powiat Żarski znajduje się na trzecim miejscu w województwie pod względem liczby zdarzeń i interwencji, które obsługiwane są przez dwie Jednostki Ratowniczo Gaśnicze w Żarach i Lubsku oraz 25 jednostek ochotniczych straży pożarnych, (18 w KSRG).*

W Wydziale Operacyjno, Kontrolno-Rozpoznawczym w systemie 8 godzinnym dotychczas zatrudnionych było 2 funkcjonariuszy, a od 01.05.2018r. do wsparcia pracy w wydziale przesunięty został strażak ze SKKP, jednak bez doświadczenia zawodowego i przewencyjnego. Bardzo duże obciążenie obowiązkami służbowymi, pomimo dużego zaangażowania i wyjątkowej aktywności funkcjonariuszy nie daje jednak możliwości bardzo dokładnego, całościowego i kompleksowego realizowania zaplanowanych zamierzeń. Z uwagi na zaistniałe nagłe potrzeby (dodatkowe akcje kontrolne w poszczególnych grupach obiektów np.: obiekty o charakterze socjalnym, opieki osób starszych), harmonogramy ulegają licznym modyfikacjom, co niekorzystnie wpływa na właściwą, terminową realizację zaplanowanych zadań służbowych. Ponadto w bieżącym roku dodatkowym zadaniem są obowiązkowe kontrole podmiotów działających w strefie odpadów, gdzie Państwowa Straż Pożarna zobligowana jest do dwu etapowego postępowania, wydając w tym zakresie stosowne postanowienia. W związku z powyższym w kwietniu br. zwróciłem się z prośbą do Lubuskiego Komendanta Wojewódzkiego o przyznanie dodatkowego etatu do Wydziału Operacyjno, Kontrolno-Rozpoznawczego, co w znacznym stopni usprawniłoby funkcjonowanie wydziału.

²⁰ Dz. U. nr 5 poz. 46.

²¹ Komenda zaproponowała poranne zgłaszanie telefoniczne oraz informowanie mailowe wraz z przesłaniem wycinka mapy z zaznaczeniem miejsc wypalania. Zgłoszenia takie wpłynęły z czterech nadleśnictw 2 i 17 kwietnia, 16 maja i 22 lipca 2019 r.

W zakresie planowania i realizacji kontroli pasów przeciwpożarowych wzdłuż czynnych linii kolejowych może wystąpić również problem z ustaleniem faktycznie władającego terenem, na którym jest lub powinien być założony pas przeciwpożarowy. KP PSP w Żarach nie posiada dostępu do baz danych geodezyjnych w tym zakresie (problem w ustaleniu właścicieli działek).

Ponadto Komendant stwierdził, że zmiana rozporządzenia wpłynie korzystnie na kwestie związane z realizacją zadań jednostek PSP, bezpieczeństwa lasów i lepszego nadzoru nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych.

(akta kontroli str. 664-668, 679-685)

2.5. W wyniku przeprowadzonego przez Komendę na zlecenie KW PSP²² rozeznania stanu pasów przeciwpożarowych stwierdzono m.in. w przypadku niżej wymienionych linii kolejowych:

- a) nr 14, w pikiecieżu 344,7÷351 (strona lewa i prawa), nie została odnowiona mineralizacja pasa;
- b) nr 14, w pikiecieżu 383÷386,2 (strona lewa), brak było pasa przeciwpożarowego typu Kienitza lub brak było pasa zgodnie z § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 7 sierpnia 2008 r. w sprawie wymagań w zakresie odległości i warunków dopuszczających usytuowanie drzew i krzewów, elementów ochrony akustycznej i wykonywania robót ziemnych w sąsiedztwie linii kolejowej, a także sposobu urządzania i utrzymywania zasłon odśnieżnych oraz pasów przeciwpożarowych²³ oraz brak było mineralizacji;
- c) nr 380 w pikiecieżu 1÷2 (strona lewa), 7÷8 (strona lewa i prawa) brak było pasa przeciwpożarowego typu Kienitza lub brak było pasa zgodnie z § 9 ust. 1 oraz brak było mineralizacji;
- d) nr 380 – bocznica o długości ok. 5 km do składu magazynowego, brak pasów przeciwpożarowych, brak mineralizacji.

W przypadku pozostałych odcinków linii kolejowych nr 14²⁴, 370²⁵, 282²⁶, 380²⁷ były pasy przeciwpożarowe i były one zmineralizowane.

(akta kontroli str. 171-174, 648-658, 743-748)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Komenda prawidłowo sprawowała nadzór nad wykonywaniem obowiązków związanych z urządzaniem i utrzymaniem pasów przeciwpożarowych przy czynnych liniach kolejowych.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, a także działaniami podjętymi w toku kontroli w celu ich wyeliminowania, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Ujęcie w harmonogramie rocznym począwszy od 2020 r. czynności kontrolno-rozpoznawczych wobec zarządcy linii kolejowych w zakresie pasów przeciwpożarowych wzdłuż linii kolejowych.
2. Staranne dokumentowanie czynności kontrolno-rozpoznawczych.

²² Pismo WZ.078.33.1.2019.KD z 24 września 2019 r.

²³ Dz. U. z 2014 r., poz. 1227.

²⁴ Pikiecież: 364÷366 (strona prawa), 364÷368,5 (strona lewa), 369,3÷371 (strona prawa), 377÷388,3 (strona prawa), 376,7÷383,3 (strona lewa) i 386,2÷388,5 (strona lewa).

²⁵ Pikiecież: 31,6÷36,3 (strona prawa), 31,6÷36,7 (strona lewa), 42,5÷43,7 (strona prawa i lewa) i 46÷47 (strona lewa i prawa).

²⁶ Pikiecież: 96,3÷97 (strona prawa) i 98,8÷99,8 (strona lewa).

²⁷ Pikiecież: 17,8÷22 (strona prawa) i 18,4÷22,8 (strona lewa).

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, 29 listopada 2019 r.

Kontroler
Dariusz Obierzyński
główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze
p.o. Dyrektora
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis

.....
podpis